

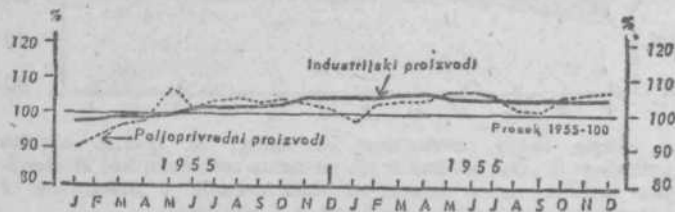
NADROBNE CENE ŽIVIL

CENE NA DROBNO ŽIVIL PO GLAVNIH MESTIH DECEMBER 1956

Živilo	Beograd	Zagreb	Ljubljana	Sarajevo	Skopje	Tiograd
Kruh iz pšenične moke tipa 1100, 1 kg	44	44	50	46	48	55
Pšenična moka tipa 1100 (v trg. mreži), 1 kg			55			58
Riž oluščen, glaziran, 1 kg	200	140	200	190	145	213
Goveje meso s kostmi (stegno), 1 kg	230	246	250	200	160	183
Svinjsko meso s kostmi (stegno), 1 kg	290	270	288	300	260	280
Mast, svinjska, domača, 1 kg	353	350	380	343	353	—
Mast svinjska, uvožena, 1 kg	325	320	322	320	320	330
Olje, jedilno, 1 kg	340	330	326	323	325	330
Jajca, kokošja, 1 kos	31,5	30	29,5	26,3	30	27,7
Mleko kravje (v mlekarji), 1 liter	44	38	30,7	50	50	—
Krompir stari, srednjedebel, 1 kg	20	17	14	23,5	28,8	26,3
Fižol srednjedebel, 1 kg	66	80	70	60	99	80
Čebula stara, 1 kg	80	100	83	90	83	65
Sladkor kristal, 1 kg	145	145	145	145	145	145
Jabolka jedilna, 1 kg	60	60	42	58	58	56
Vino naravno, 11 maliganov (brez stekl.), 1 liter	139	135	140	130	110	113
Zganje 40° (brez stekl., v trgovski mreži), 1 liter	450	451	400	420	410	335

Določene razlike v cenah morajo biti, ker izhajajo iz razlik v kakovosti, iz različnih prevoznih stroškov in iz razlike v ponudbi in povpraševanju na raznih tržiščih. Vendar je težko opravičiti take razlike, kakršne so pri rižu (cena je navedena za isto kakovost) od 140 do 213 din, pri govejem mesu (za 50 din), svinjskem mesu (za 40 din), krompirju (za 14 din), čebuli (za 37 din), mleku (za 19 din) itd.

INDEKS CENA NAMALO

Skupni indeks cen na drobno je ostal v decembru 1956 isti, kakor je bil v novembru. Cene kmetijskih živilskih pridelkov pa so po sle, če jih računamo posebej, za nekaj manj kakor 1 odstotek.

Povprečne cene nekaterih važnejših živil so se v decembru znižale (tako je bilo pri mesu, masti, olju, rižu itd.). Cene kruha, moke in sladkorja se niso spremenile. Dvig cen nekaterih kmetijskih pridelkov ima sezonski značaj in je reden pojav v decembru. Tako so se nekoliko dvignile cene vseh vrst vrtnin, kot na primer čebule, korenja, zelja, jabolka, do velikega dviga cen pa je prišlo pri ... (za 5,7 dinarja po kosu).

Če pogledamo cene v glavnih mestih republik, ugotovimo, da so velike razlike pri posameznih živilih.

Povišanje plač v gospodarskih organizacijah

Znano je, da je v gospodarskih organizacijah povprečno majhna razlika med plačami za nekvalificirano in kvalificirano delo. Tolikšna je, da ne daje nobene pobude za pridobivanje višjih kvalifikacij, to pa je ena izmed ovir za povečanja delovne storilnosti. Povišanje plač, ki ga določa zvezni družbeni plan za l. 1957, je usmerjeno prvenstveno v to, da se poveča razpon med plačami za nekvalificirano in kvalificirano delo. V tem smislu je bil tudi določen sam način tega povišanja v določbah zveznega družbenega plana. Ni določeno, da se preprosto v enakem odstotku povečajo vse tarifne postavke. Povišanje je samo skupni znesek vseh tarifnih postavk za določen odstotek, določeno pa je, da se v tem okviru ugotovijo novi zneski posameznih tarifnih postavk. Tako je bila pretrgana neposredna vez z dosedanjimi tarifnimi postavkami, gospodarske organizacije pa so dolžne, da se ob ugotavljanju novih zneskov tarifnih postavk čimbolj dosledno ravnajo po tej osnovni liniji — da povečajo razpon v korist tarifnih postavk za kvalificirano delo. K temu jih neposredno zavezujejo tudi različni odstotki povišanja ravnaj — 10 odstotkov za kvalificirano delo, 5 odstotkov pa za nekvalificirano delo. To povišanje je praviloma mogoče uporabiti samo za delovna mesta ustrežajoče strokovne izobrazbe. Samo kot izjema je določena možnost, da se na račun zneska, ki pripada gospodarski organizaciji za povišanje ravnaj tarifnih postavk delovnih mest ene skupine strokovne izobrazbe, poviša raven tarifnih postavk delovnih mest druge skupine. Potrebo po takih izjemah pa morajo posebej oceniti organi, ki sprejemajo pravilnik.

Kot načela, po katerih bi se morale ravnati gospodarske organizacije kot predloga-

teljice, pa tudi komisije občinskih ljudskih odborov in sindikalnih organizacij kot udeleženci pri sprejemanju tarifnega pravilnika, bi mogli navesti naslednja: 1. ne »linearno« poviševati vse tarifne postavke za enak odstotek; 2. prizadavati si, da se doseže tako razmerje med novimi tarifnimi postavkami, da bo vsebovalo potrebno stimulacijo za pridobivanje višjih kvalifikacij. Zato je treba napraviti potrebno razliko v tarifnih postavkah tudi znotraj neke skupine delovnih mest; 3. v mejah možnosti odpraviti doseđanja nesorazmerja v tarifnih postavkah posebej tam, kjer so šla na škodo kvalificiranega dela; 4. na račun zneskov, dobljenih za povišanje ravnaj ene skupine strokovne izobrazbe povišati raven tarifnih postavk za delovna mesta druge skupine strokovne izobrazbe samo v izjemnih primerih, kjer je to nujno, da bi se odpravila groba nesorazmerja.

Težavno je v načelu reči, za katere kvalifikacije bi bilo v povprečju potrebno najbolj uporabiti povišanje, da bi bilo v skladu z osnovnimi smernicami, ki jih je postavil plan. To je odvisno od razmer v vsaki gospodarski organizaciji. Zelo pogosto ga bo treba uporabiti za kvalificirane delavce, posebno pa za srednji tehnični kader, ker so bile doslej v mnogih gospodarskih organizacijah na njegov račun določene višje tarifne postavke za osebe na vodilnih delovnih mestih ali za višji tehnični kader, pogosto pa tudi za nekvalificirane delavce. Nekatere bo treba to napraviti za višji tehnični kader ali tudi za vodilni kader. Nekatere bo izjemno potrebno, da se povečanje uporabi za nekvalificirane in polkvalificirane delavce, posebno če delajo v težjih razmerah. Načelno ni mogoče nobenega izmed njih izključiti. Jasno pa je vendar, da je potrebno v

gospodarskih organizacijah tistih vej, ki so dobile posebno povišanje zneskov tarifnih postavk (v industriji usnja, gume in obutve), to posebno povišanje predvsem uporabiti za povišanje tarifnih postavk tistih delavcev, ki delajo v težjih pogojih, torej ne prvenstveno po kvalifikacijah, ker je bilo to povišanje med drugim tudi določeno zaradi težjih delovnih pogojev.

Če upoštevamo, da bodo gospodarske organizacije določale nove tarifne postavke in da ne bodo preprosto poviševale dosedanjih zneskov, bo to verjetno v mnogih primerih zahtevalo izpremembo tudi v drugem delu tarifnega pravilnika. Tako bo potrebno, da bodo sprejele nov tarifni pravilnik v celoti. Po določbah plana kakor tudi po navodilu, ki ga je izdal zvezni izvršni svet, so gospodarske organizacije dolžne, da ob tej priložnosti ugotovijo samo nove zneske tarifnih postavk, če pa je potrebno, da sprejmejo nove tarifne pravilnike v celoti, lahko oceni delovni kolektivi v skladu s svojimi razmerami.

Spremembe v ostalem delu tarifnega pravilnika bodo v zvezi s tem povečanjem tarifnih postavk večinoma potrebne v določbah o razdelitvi plač iz dobička, posebno glede dodatnih tarifnih postavk. Če se s povišanjem tarifnih postavk za delovna mesta, za katera so bile doslej določene tudi dodatne tarifne postavke, doseže nov znesek tarifne postavke, ki je enak ali višji od prejšnjega seštevka tarifne in dodatne tarifne postavke, ni potrebe, da se še naprej ohrani dodatna tarifna postavka za to delovno mesto. V vsakem primeru ni potrebe, da bi obdržali dodatne tarifne postavke kot pravilo.